

NAKON POVORKE S TRANS PARENTIMA Prvomajski grašak koji služe po Berlinu nije ni sluga zagrebačkom grahu

I STARO, I MLADO Demonstracije tradicionalno počinju pred Brandenburškim vratima i nastavljaju se ulicama grada

NAJPOZNATIJA PRVOMAJSKA PARADA

Berlinske demonstracije za turiste

Globusova suradnica svjedočila je tradicionalnim prvomajskim prosvjedima koji se u glavnom gradu Njemačke održavaju svake godine: iako je i ovaj put došlo do žestokih sukoba s policijom, sve se pomalo činilo i kao jedna velika turističko-politička atrakcija

BERLINSKI ZID To je moja uspomena iz djetinjstva. Dobro se sjećam njegova rušenja...

PIŠE: **STELA JELINIĆ**
globus@eph.hr
SNIMKE: **NIKŠA KUZMANIĆ**

Tradicije su važne, ali bolje je njih prilagodavati sebi nego obratno. Tako bih ja i grički top dala pojačati jer se ne čuje ni do moje ulice, a kamoli do Novog Zagreba. A iz nekog takvog razloga htjela sam ići i na demonstracije u Berlin, na najčuveniju među priredbicama s nasiljem u kategoriji borbe bez bikova. Zanimalo me na što slič

grad koji uporno, već 35 godina, dobrovoljno sam sebe razbija. Jer i ja imam isti slučaj, svako malo si kažem: "Uf, al sam se jučer totalno razbila." To razbijanje je toliko očaravajuće da ja dobro razumijem kako Berlin bez njega više ne bi bio baš svoj. Ude ti to pod kožu, postane tradicija, folklor - štoviše smotra folkloru prema kojoj je ona zagrebačka tek mala beba. U povjerenju, htjela sam u taj Berlin i zato što je već svaka šuša u njemu bila. Tako još jednom tuđa tradicija odigra važnu ulogu u mom životu, tako još jednom tradiciju totalno prilagodim sebi. >>

PRVOMAJSKI ROBOKOPCI Minhenski voajeri, hamburški ribiči, bremenski harmonikaši

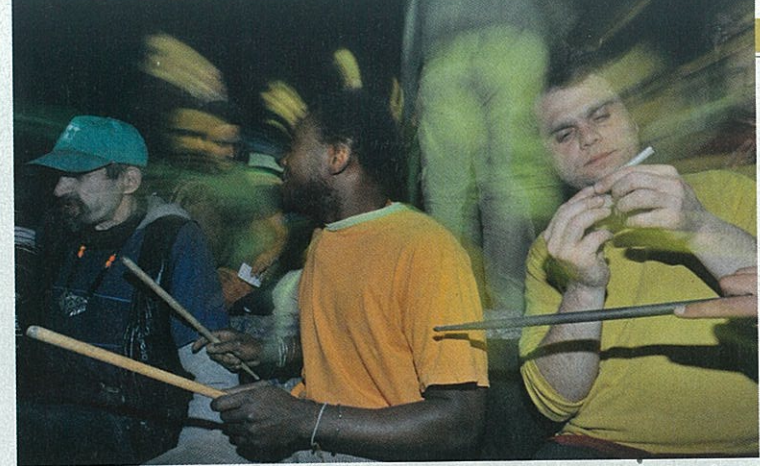

BALKAN JE IN DJ Cigan Aldi pušta balkanski blues na koji okupljena gomila reagira odlično: oko DJ pulta brzo se okupljaju znatizeljnici

BRANDENBURŠKA VRATA
Student ekonomije Calit
Karanizrak za dva eura
prodaje turistima vize DDR-a

KONZUMACIJA Uskoro će berlinske turističke brošure započinjati ovako: "Demonstracije obavezno započeti đoksom, a završiti s pandurima"

» Sredina berlinske sredine su Brandenburška vrata. Na njima brončani četveropreg, a pred njima, u originalnoj uniformi sovjetskog oficira, sjedi tip kojem se već na prvi pogled, na faci vidi da je Indijac. Pred njim kartonska kutija, udara čovjek originalne žigove nepostojeće države, prodaje DDR-vize za dva eura. Glumi granicu koje više nema, kao što i grčki top glumi podne za sve Zagrepčane makar ga čulo tek deset posto njih.

Sjaj i bijeda iluzija. Taj Indijac svojim performansom hoće reći da su i iluzije entiteti kao što su entiteti i iluzije. Lijepo se on zafrkava s iluzijama i radi od njih vrlo realan novac. Ali može igranje s iluzijama krenuti i po vragu. Tako su, vrlo neoprezno, mnogi turisti, Židovi i oni Ameri što obitavaju tik uz granicu s Meksikom, u svoje zemlje ponijeli i komadiće Berlinskog zida pa su im iz tih komadića, kao iz matičnih stanica, nikli novi Berlinski zidovi. Neoprezo su ponovili grešku onog DDR-partijskog sekretara koji je s putovanja po Kini u ondašnji podijeljeni Berlin donio komadić Kineskog zida. A taj Kineski zid tolika je iluzija da se vidi i s Mjeseca, ali ne i iz Izraela.

Ljudi obožavaju iluzije, ne mogu bez njih živjeti. Iluzijama oživljavaju nešto totalno mrtvo. Tako će DDR postojati dok god bude želje da se kupi njihova viza. Kao što će i Berlinski zid postojati dok god svi turisti kod kuće budu čuvali njegove komadiće.

Berlin je na karti ucrtan kao mjesto osvećivanja policiji za ono što je ona učinila radnicima prije 120 godina u Chicagu

RITUALNA BORBA

ZASTUPNICI LJEVICE Marksističko-lenjinstičko-trockističko-maoistička partija

Kupujem od Indijca vizu kao da bez nje ne mogu kroz Brandenburška vrata, a mogu. Kakvu to igru sa sobom igram dok tek učim da se treba živjeti bez granica?

Klinac neki pored mene, Nijemac, čudi se.

"Što će ti to?", pita.

"Čuj, ako granica i ne postoji, imamo sjećanje na nju..."

"Odakle si?"

"Iz Hrvatske... Znaš li gdje je to?"

"Ne znam za Hrvatsku, ne znam ni za jednu zemlju... Jer to bi značilo da mi trebaju granice...", odbrusi.

Dečko je stvar shvatio ozbiljno, meni je sve smiješno, a Indijac uživa, jer najslade je zaraditi novac na tuđim iluzijama. Taj se Indijac u svom umjetničko-marketingom performansu samo igra s u muzeje neusklađivom formom, i to u Berlinu, gradu moderne umjetnosti.

Velika je za Berlin korist od takvih Indijaca, kao i od tih demonstracija. Demonstracije u Berlinu su privredna djelatnost. Prokleta je dijalektičan kapitalizam, sve protiv pretvara u za.

Cijeli dan lunjam s fotografom i razmišljam kako se mora nešto dramatično dogoditi jer inače nemam reportažu. Ta, neću valjda pisati o sunčanom Berlinu, o poslovno energičnim zahtjevima sindikata ili o pederskom grašku koji čak nije ni sluga zagrebačkom, prvomajskom, maksimskom mačo-grahu. Od obje grahorice na koncu

konca podjednako se prducka. Reportažu ne mogu spasiti ni vremesne aktivistice marksističko-lenjinstičko-trockističko-maoističke partije koja je u tranziciji iz revolucionarne u građansku pa je malo ideološki zunjena, ni sve ušećerene jabuke turske orijentalne kuhinje, ni svi plesači i DJ-evi, disco-kugle, kolone desetina tisuća šarenih ljudi i stotina kamiona, ni ljudi kipovi, ni klauni, ni iluzionisti svih vrsta koje je lijepo vrijeme izmamilo na prvomajski uranak u podne. Za drek su i političke govorancije. Sve dobro razumijem, iako ne znam njemački. Znam kome govornici mašu rukom, kome urlaju, kome prijete prstom. To je na svim jezicima isto: Mi (udara se u prsa) njima (upire prstom u daljinu pod kutom od 45 stupnjeva) jebemo mater (maše prstom) jer oni (opet upire prstom u daljinu pod kutem od 45 stupnjeva) nas (opet se busa u prsa) jebu već cijelu vječnost (kruži rukama po zraku). To je sukus svih političkih govora, cijelu vječnost, kažem ja bez kruženja rukama po zraku. I ljutim se sama na sebe što sam se toliko uživjela u reportažno novinarstvo da mi je jedini konflikt u glavi, jer ga nema na ulici da ga snimim. Ja bih sad htjela imati fašiste da ih mogu slikati kako urlaju, policiju kako ih tuče, anarhiste ili neke ljevičare kako mlate policajce, policajce kako mlate trudnice, trudnice kako mlate neke za koje misle da su ih napumpali... Dakle, priželjkujem frku jer frka je vijest, po nju sam došla. Zar ću doma iz Berlina ponijeti samo onu

Ne znam kako je Berlincima, izgledaju hrabri, ali to što je policija na svakom uglu, mora da je neobičan prizor

POLICIJA

SNAGE REDA Policajka čuva povorku koja je pješačila od Prenzlauerberga do X-berga

kremlu koju sam kupila baki? I tako prolazi polako dan...

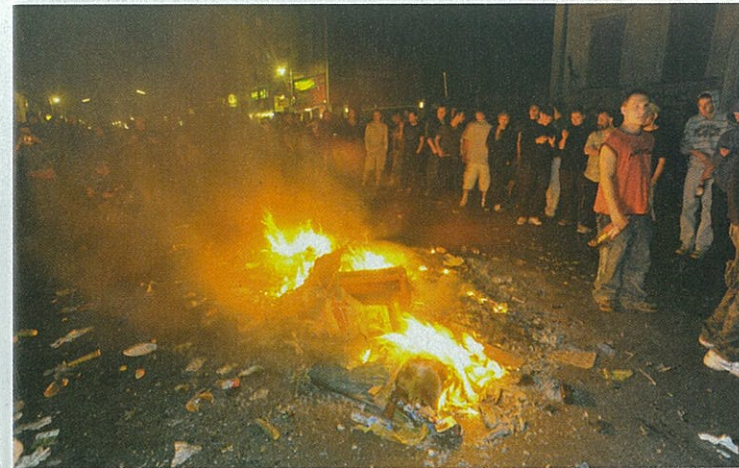
Voajeri, ribiči, harmonikaši. Turistička zajednica Berlina morat će podnijeti ostavku i morat će se utvrditi individualna odgovornost ako se ne dogodi sve sranje koje je propisano i koje se očekuje od ovih demonstracija, jer odgovornost je uvijek individualna, kako kaže naš predsjednik. Berlin je, naime, na europskoj karti priredbica i manifestacija ucrtan kao mjesto finala maskara, mjesto godišnjeg obreda ritualne borbe, simboličnog osvećivanja policiji za ono što je policija učinila radnicima prije sto dvadeset godina u Chicagu. I uloge su potpuno zamijenjene. U Chicagu su radnici mirmo prosvjedovali, a policija je divljala. U Berlinu, kako mi kažu, policija mirmo demonstrira svoju moć, a demonstranti divljaju. I zato je dio sve te ikonografije i kaciga koju mi iskusni kolege uvaljuju u ruksak, a ja ne bih da si kvarim frizuru...

Stojim na nekom trgu u X-bergu, ne znam kojem, pomiješalo mi se. Oko mene tri čete policajaca. Ma šta ćete? Bataljuni! Jedni plavi, drugi maslinasto zeleni, treći zelenomaslinasti s bijelim kacigama i s hamburškim grbom. Oklopljeni kao robokopci, drže se skupa jer ako jedan padne, trojica mu moraju pomagati da se dignu. Dizanje ovdje ima baš neku drugu asocijaciju. Ne mogu procijeniti koliko ih je. Iz svake maglice izroni po jedan bataljun. Ne znam kako je Berlincima, izgledaju prilično»

ZIPA, PIVA!
Ni policija nije imuna na napade: dok mu limenka leti u glavu, policajca fotografira demonstrant

GLAVA U TORBI Hoću kacigu, neću kacigu, hoću kacigu, neću kacigu - nećkala sam se dok mi kamen nije prozujao pored glave

BAKLJADA Dodeš u Berlin i radiš sve ono što ne možeš kod kuće: recimo, pališ kontejnere, razbijaš automobile, bacaš kamenje na robokopce

U Berlinu policija mirno demonstrira svoju moć, a demonstranti divljaju. I zato je dio ikonografije i kaciga koju miiskusni kolege uvaljuju u ruksak, a ja ne bih da si kvarim frizuru

— TKO TU KOGA ZAPRAVO

» hrabri, ali to što je policija, inače prilično nevidljiva, sad na svakom uglu, mora da im je neobičan prizor. Nisu Nijemci s policijom familijarizirani kao mi pa da ih svaki čas zaustavljaju i kažu: "Dobra večer. Mi bismo se s vama upoznali, molimo vas vaše dokumente." Nikad nikom, pa ni njima, nije jasno po kojim oni to kriterijima biraju jer ne zaustavljaju baš sve nego samo neke, metodom slučajnog uzorka ili za svaki slučaj. Zato su meni ovdje u Berlinu bili najbliškiji oni u plavom - bundes-policajci. Skoro da sam jednom rekla: Druže plavi, samo ne po glavi. Oni se berlinskim demonstracijama više vesele nego demonstranti. Možda i kongres održe, kad su već svi na okupu.

A policija cijelo vrijeme snima. Svaki bataljun ima svog snimatelja. I u vezi su. Sve se nešto domundavaju. Snimaju digitalnim kamerama svaku ulicu, svaku rupicu, nema mrtvih kuteva. Jer u svakom kutu neka spodoba vadi kocke iz ceste. Kopaju li, kopaju. To samo po sebi još nije opasno. Na to ne reagiraju, jer oni su policajci, a ne komunalni redari, nego tek kad te granitne kockice počnu letjeti. Bacaće ti robokopci onda izlučuju iz gomile i, kako bi naš predsjednik rekao, individualno ih kažnjavaju. Ili kako bi rekao jedan drugi predsjednik, mislim saborski, individualno ih lociraju, uhićuju, transferiraju. E, tu mi je sve to oko demonstracija postalo malo sumnjivo.

Jer nek' mi se netko samo usudi reći da Njemačka nije dovoljno bogata zemlja da nema novca da se sve to zalije asfaltom pa da sljedeće godine nemaju problema s granitnim kockicama. Nego oni baš hoće te granitne kockice, njima su one u interesu. Jer na demonstracijama se mora ipak nešto bacati. Pa neće demonstrantima valjda policija dovoziti kamenje da imaju što bacati. Ovako je sve baš spontano. Dakle, sve je u Njemačkoj isplanirano, čak i spontanost. Nema tamo slučaja. Tako i moja baka zna da je za reumu najbolja njemačka krema, kako je oduvijek i bilo.

Između dvije vatre. Kako sam se ja i dalje ponašala neozbiljno, stariji kolege su mi savetovali: "Paži da se ne nađeš između dvije vatre." A meni je odmah bilo sumnjivo da se baš vatrenog sendviča treba bojati. I tako ja razmišljam kad doleti neki kamen, razvali glavu djevojci koja stoji tik do mene i sve se odjednom zadimi suzavcem. Vadim kacigu, fučkaš frizuru. Navlačim maramu sve do očiju, fučkaš fotografiranje. Ima

SUZAVAC Hamburški robokopac naoružan suzavcem s posebnom štrcaljkom kojom može nišaniiti žrtvu

još krvavih koji onda uletavaju u kebabdžinice gdje im Turci uslužno kao i svojim gostima dijele salvete.

A policija uporno snima. Pitam se snimaju li oni to za osobne potrebe? Da se hvale kad dođu kući.

"Hoće li sve to što snimate biti na YouTubeu?", pitam zelenomaslinastog robokopca s hamburškim grbom. Ti mi izgledaju najopasnije.

On se pravi da me nije čuo.

"Koliko vas ima?", čavrlja se meni.

"To se ne da izbrojiti."

"A jeste li napeti?"

"Naravno da jesam. Bojim se da me ne ozljede. A još više se bojim da ja nekoga ne ozlijedim."

Na leđima mu je nešto slično aparatu za gašenje požara što je crjevom priključeno na nešto što pak slični pištolju na vodu. Ali od tog se pištoljčića jako plače. To je suzavac za selektivno individualno tretiranje pojedinaca, baziran na poštovanju digniteta osobe i uvažavanju tekovina demokracije. Mi neiskusni čekali smo vodene topove jer, mislili smo, topovima se rastjeruju mase, neselektivno. Ali to su stare metode.

Socijalističke. Demokratski je, kako kaže i naš predsjednik, odgovornost individualizirati. Tako se i demokratska policija drži demokratskih principa, špricaju kao kobra u oko... Špricaju one koje su njihove kolege, minhenski voajeri, kamera locirali. I još jednog kolektivnog fenomena nema tu, nitko ne nosi majicu: Svi smo mi...

Shvatim ja, ne snimaju oni ni za YouTube ni za nečiji privatni album, nego jedan bataljun drugom bataljunu, dojavljuju koji je od individualnih izgreznika bio na dva mjesta odjednom, prekršio pravila, bacio dva kamena, a ne jedan ili učinio neku drugu psinu pa onda najbliži bataljun krene njega izlučiti iz cjeline. Usput poganjaju i cijeli kolektiv. Kad su njega, jadnička iščupali iz grupe, individualno ga kazne, kako bi rekao naš predsjednik. Sve je to uhodana policijska pokazna vježba. Usput malo i zasviraju harmoniku s masom tako da ih stisnu da se svi prestrave i pomisle: gotovi smo, a onda popuste stisak da masa ima kuda pobjeći. Eto kako usklađeno rade

minhenski voajeri, hamburški ribiči i bremenski harmonikaši.

Estradni anarhizam. A u toj međunarodnoj podjeli uloga netko mora biti i demonstrant. Da ih nema, trebalo bi ih izmisliti.

Demonstranti svih denominacija: anarhisti, fašisti, antifašisti, pankeri, gejnacisti, aktivisti, zeleni, crni, plavi, tihi, glasni, veliki, mali... Svi oni imaju samo jedan cilj - razbiti policiji glavu kao da će tako uškopiti kapitalizam. A kapitalizam je od njih totalno u panici. Spontano je to koliko je spontan čin što se planira godinu dana,

originalano je koliko i svaka repriza, opasni su demonstranti koliko i zagrebački studenti kad dreknju, utopijski su toliko koliko je apstraktna adresa njihove destrukcije. Naravno dominiraju muškarci, anarhoseksualci su. Deviza je: bolje molotovljevi koktel u ruci nego golub u gaćama. Legitimet vuku iz kapitalističkog ustava, legalitet iz Parkinsonovih za-

kona. Naročito onog o trivijalnosti ili onog da sve što je izumljeno, mora biti konzumirano, makar i ne znali zašto. Tako je i s molotovljevom coctom. U samom njenom biću je da mora biti bačena. Ne znam zašto me sad sve ovo što govorim podsjetilo na razmišljanje jednog vozača. On razlikuje glupog i pametnog psa po tome što glupi laje na kotač, a pametni na vozača. Ali bojim se da sada ovo vuče na ozbiljnu temu, a ovo je ipak bilo turističko putovanje.

Sve je to tek jedna vrsta turizma. Uz zdravstveni i kulturni, evo i političkog turizma. Ide se malo demonstrirati, i gledati, naravno. Berlin je samo naizgled mazohistički grad. Tobaže se on žrtvuje za dobrobit svih drugih njemačkih gradova. Dodeš u Berlin, u tuđi grad, da radiš što ne možeš kod kuće, nonejm si, pališ tuđe automobile, razbijaš tuđe izloge... Berlin je u ta dva dana velika soba za razbijanje. Izbacuje se bijes iz sebe, zabavlja i sebe i druge. Jer kao globalizirali smo se pa je sve jedan te isti prostor borbe, kao sve je kapitalizam pa gdje god udaraš, pogodio si. A i demokracija je, jebiga, pa imaš i neka prava.

Ali, zapravo, sve to je jedna ozbiljna strategija berlinske turističke zajednice i trenažnog centra bundes-policije.

Na izlazu iz grada, dok sam putovala na aerodrom, ispratila me velika tabla: Vidimo se dogodine. Dodite nam opet.

CDU, CSU, SPD
FDP, Grüne, NPD
Linke, BDI, BDA,
DGB, VerDi, BILD
SZ, FAZ, ARD,
ZDF, RTL, ...
alles Scheiße

PAROLA U POVORCI U doslovnom prijevodu - "Sve je sranje!"